

ÖĞRENCİ SORUNLARI¹

STUDENT PROBLEMS

Dr. Onur ŞARAPLI

Araştırmacı, onur.sarapli@alumni.sydney.edu.au, Lefkoşa / Kıbrıs
ORCID No: 0000-0003-3860-8049

Cite As Althusser, Louis (2021). "Öğrenci Sorunları", Çeviren Onur ŞARAPLI, International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:23; pp:447-451

İdeolojiye bir çerçeve çizerken, devletin ideolojik aygıtları (DİA'lar) arasında keskin sınırlar çizemeyen Louis Althusser (2005) için sistemin parçalarından bir tanesinin söz konusu sistem içerisinde yer alarak sistemin doğasını kökten tehlikeye atmadığını söylemek çelişkili olmamaktadır (s. 101). Devletin ideolojik aygıtları ve devletin baskı aygıtları (DBA'lar) arasındaki fark ideolojik birimler olan aileler, dini kurumlar ve eğitim kurumları gibi araçlarken devletin baskı aygıtları ise polis, mahkeme, idare, ordu ve hapishaneler gibi araçlardır. Althusser (2008)'in düşüncesinde DBA'lar emir ve zorlamayla kullanılırlar. Buna karşılık DİA'lar ise ideolojik olarak çalışırlar (s. 170). Bu noktada eğitim ele alındığında ideolojinin tek başına kullanılmadığı anlaşılır. Okulda eğitim, ister istemez belli bir zorlayıcılığın ve çerçevenin içerisinde kalır. Eğitimin amacı, bireyi kaidelere göre terbiye ederek sisteme uyum sağlamasına yardımcı olmaktır. Bütün DİA'lar baskı aygıtları gibi görünüyorsa da devletin ideolojik aygıtları belli bir yönetmeliğe göre ya da maneviyat ile çalışır.

Okul yönetmelikleri devletin sistematik hiyerarşinden çıkamamaktadırlar. Resmi bir kurum olan okulun müfredatında devlet ideolojisini temsil eden yasaların haricinde bir eğitim yapılamaz. Yine okul içerisinde öğrencinin özlük hakları dışında öğrenciye herhangi bir yaptırım uygulanamaz. Antonio Gramsci'ye göre kültür kavramının kuramsal değerinin yüceltilmesi ile ideoloji kültüre indirgenir (Althusser, 2009: 207). Kültür temel olarak eğitimin manevi amacıdır. Kültürün yüceltilmesi ve kendi içinde ayrıştırılması ile eğitim, seçkin bir aydın sınıf yaratarak bir nevi *hegemonya* oluşturur. Böylelikle toplumda yeni bir sınıf olan okuyan seçkinler sınıfı doğar. Bu seçkinlerin büyük bir kısmı ise DİA'yı oluşturan daha geniş bir halkaya geçtikten sonra baskı gruplarını yönetme fırsatı yakalar ve böylece hegemonya dairesini tamamlarlar.

Onur ŞARAPLI

ÖĞRENCİ SORUNLARI

Üniversitede öğretmenler, araştırma görevlileri ve idarecilerle birlikte öğrencilerin oluşturduğu bilimsel bir analiz ortamına yeri geldiğinde dâhil olabilen ve de olması gereken Marksizm'in kurumsal ilkeleri nelerdir?² Esasen, bunlar teknik ve sosyal iş bölümlerinde var olan Marksist kavramlardır. Marks bu ilkeleri kapitalist toplum analizinde kullanmıştır. (Sosyal eğitimin [oluşumun] kararlı bir üretim biçimine dayanması bakımından) tüm toplumsal analizler için geçerli olduğu gibi belli nedenlerden dolayı bu durum her modern, kapitalist, sosyalist veya komünist toplumlara ait olan üniversite gibi belirli bir toplumsal gerçeklik için de geçerli olmaktadır.

Bir toplum, belli bir üretim tarzında insanlar tarafından sürdürülen emek süreciyle yaşar ve gelişir. Sosyal bir sürecin toplamı olan emek süreci toplumu oluşturan her bireye kendi iş bölümünde bir yer verir. Böylece yapılan iş bölümü kendi yaşamı ve gelişimini düzenleyen emek sürecinde toplumun kendisini oluşturan bireylere verdiği farklı iş ve görevleri de tanımlamış olur.

Marks yapılan işlerde ve bireylerde ortaya çıkan sonuçlarda bazen farklı ve karışık iki tür iş bölümü olduğundan bahsetmektedir; bunlar teknik ve sosyal iş bölümleridir.

(A) Teknik iş bölümünün varlığı belli bir sürece dayanan üretim yöntemiyle toplumdaki gelişimini teknik ihtiyaçlara göre ayarlayan bütün işlere karşılık gelmektedir. Bu tür teknik ihtiyaçlar bir şekilde her toplumda bilimsel olarak da tanımlanabilir. Örneğin; belli üretim araçlarına sahip olan bir toplumda tüketim mallarının üretimi beraberinde mutlaka teknik iş bölümünü de getirir. Bir fabrikada bu tarz teknik iş bölümü sadece (vasıflı veya vasıfsız işçilerin olduğu) teknik beceri gerektiren işler değil, aynı zamanda (karışık yapıdaki bir organizasyon veya süreçten sorumlu gözetmen veya mühendislerin olduğu bir işin teknik yönetimi) gibi işleri de içermektedir.

Bu ilişkiler doğrultusunda, üniversite gibi bir kurum (pedagojik işlevi ile bilimsel araştırma ve geliştirmedeki büyük rolüyle ekonomik ve bilimsel öğretimin teknik gereksinimlerine karşılık gelirken) teknik olarak bir toplumda mevcut teknik iş bölümünün de bir parçası olur. Teknik iş bölümündeki rolü ise toplumun

¹ Bu çalışma Louis Althusser'in "problemes etudiants" isimli eserinin Onur ŞARAPLI tarafından tercüme edilmiş halidir.

² Louis Althusser'in "problemes etudiants" başlıklı makalesinin Dick Bateman tarafından yapılan İngilizceye çevirisi Warren Montag tarafından çok az bir düzeltme yapılarak *Sublation* dergisinin o dönem editörlüğünü yapan Mike Gane'nin izniyle *Radical Philosophy* adlı dergide 2011 yılında yayınlanan 170. sayısında yer almıştır. Aslı Fransızca olan bu metin *La Nouvelle Critique* dergisinin Ocak 1964'te çıkan 152. sayısında 80 – 111 sayfa aralığında yayınlanmış ve bir daha Louis Althusser'in yazılarının derlendiği bir eserde yayınlanmamıştır. Dick Bateman'ın tercümesi ise Leicester Üniversitesi tarafından çıkarılan *Sublation* adlı dergide 14 – 22 sayfa aralığıyla 1967 yılında yayınlanmış olup Louis Althusser'in makalesinin 2. ve 3. bölümlerinin kısaltılmış sürümlerine karşılık gelmektedir (Fransızca metindeki sayfa aralığı 83 – 84'tür).

gelecekteki yine teknik, bilimsel ve sosyal kadroların pedagojik eğitimini [oluşturmak] ve yaratıcı bilimsel çalışmalara katılmaktan ibarettir. Pedagojik eğitim [la formation pedagogique] yani bir toplumda var olan bilginin [savoir] aktarılmasının yanı sıra toplumun emek sürecinin varlığını ve gelişimini koşullandıran bilgi, her toplum için hayati bir gerekliliktir; bu nedenle pedagojik eğitim her şeyden önce teknik iş bölümüne dayanmaktadır.

(B) Sosyal iş bölümü aslında iş bölümünün tamamen farklı bir yönünü ifade etmektedir. İşlevi ise, toplumun çalışma sürecini sınıfsal yapı ve tahakkümü biçiminde sağlamaktır. Dolayısıyla, toplumsal iş bölümü yalnızca sosyal hizmet sürecindeki tahakküm tarzının (sosyal, siyasal ve ideolojik) yansıması anlamında tekniktir. Bu şekilde devletin içindeki sosyal iş bölümünün mükemmelliği ordu, polis, hukuk mahkemeleri gibi kendisine ait olan enstrümanlarla birlikte tüm personeli ve bahsedilen bu işlerle bağlantılı başka işler sınıf hâkimiyetine bağlıdır. Bu iş bölümünün üretim sürecinin her kademesinde derin etkileri vardır. Bir fabrikanın idaresi sadece teknik iş bölümünün bir parçası olmamakla beraber ticari ve tanıtım organlarının büyük bir kısmı ve benzerleri ile çalışanlarını (yasal veya farklı şekilde) kontrol etmek ve baskı altında tutmak sosyal iş bölümüne girer. Genel olarak ifade etmek gerekirse madenciler, eski bir işçinin gözetmen rütbesine yükseltildiğini, patronun çıkarları için çalıştığını ve bundan dolayı karşılarında devletin teknik iş bölümünün bir örneğini görmektedirler. (Yönetimdeki belli üyeler ve hatta belli mühendislerin) belirlenmiş işleri doğrudan fabrikadaki sosyal iş bölümünün konusudur. Diğer işlerinse tek bir iş altında birleştirilmiş teknik ve sosyal bölümler gibi ikili işlevleri vardır. Genellikle fabrika yönetimi, işçilere arkadaşları aracılığıyla sosyal kontrol ve baskı uygular. Süreç içerisinde yine bazı insanlara iki zıt görev verilir. Bu görev ve yükümlülükleri kabul ederlerse belirleyici olarak sosyal güçlerin kendi aralarındaki güç ilişkisi bu kişileri bazen patrona bazen de işçilere doğru yöneltir.

Kesinlikle burada anlaşılması gereken ise çok özel koşullar çerçevesinde aynı şeyin üniversite için de geçerli olmasıdır.

Geleneksel olarak 'üniversitenin bağımsızlığı' veya özgürlükleri [franchises] olarak adlandırılan şey (örneğin; polisin başkan yardımcısı veya temsilcisi tarafından davet edilmeden herhangi bir üniversite kurumuna girememesi; profesörlerin neredeyse her zaman mevkidaşları tarafından seçilmesi) üniversitenin toplumsal iş bölümü ile ilgili özel ve 'ayrıcalıklı' durumunu gösterir.

Üniversite neden böyle bir 'ayrıcalığa' sahip olur? Yüzyıllar boyunca iktidara karşı verilen uzun bir direniş mücadelesi, üniversiteye kendisini bir dereceye kadar devlet teşebbüslerinden yani burjuvazinin sınıf politikasından koruyan bu özel durumu oluşturmuştur. Kendisini oluşturup güçlendiren bir mücadelenin binlerce kez şekillenmesiyle sınıfsal toplum, ihtiyacı olan bilgiyi yayan ve yadıkça bunu yeniden üretme olasılığı en yüksek olan kuruma (eşyanın doğası gereği) ihtiyaç duyduğu bağımsızlığı da verir. Bu bilgi eleştirel ruhu uyandırdığı gibi düşünce özgürlüğünün top yekûn bilimin doğuşu ve gelişmesinden ayrılmaz olduğunu talep eder. Orta Çağ'ın Paris ve Bolonya gibi 'özgür' şehirlerinde üniversiteler doğarken, feodal siyasi vesayetten de kurtulmuşlardır. Büyük bilimsel ve felsefi tartışmalar, modern bilimin kaderinin çizildiği ve de sıklıkla modern uygarlığın gelişiminin söz konusu olduğu bu üniversitelerde gerçekleşmiştir. Geleneksel olarak üniversite eleştirel ruh, bilimsel araştırma ve tartışma özgürlüğü gibi "liberal" değerleri temsil eder. Bazı insanların tehlikeli bir şekilde ifade ettikleri gibi bunlar burjuvadan değil, gerçek bilimsel değerlerden kaynaklanır. Her bilimsel faaliyetin ihtiyaç duyduğu özgürlüğü, soluduğu hava gibi tüm bilimsel araştırmaların koşulu olarak burjuvazinin ekonomik ve siyasal 'liberalizm' ideolojisiyle karıştırmak ciddi bir hata olur. Bazen bireysel olarak tüm yaratıcı bilimsel aktivitelere hükmeden bilimsel formülleri bireysel burjuva ideolojisinin siyasal ve hukuki şekilleriyle karıştırmak da son derece tehlikeli olacaktır (Yüzyıllar boyunca Marks'ın Engels ile, Lenin'in insanlık tarihi için iki – üç kez tek başına taptıkları bilimsel keşifler kendilerini soyutlamış bireyler tarafından yapılmıştır). Bireysel araştırmaları (bazen vazgeçilmez olarak) burjuvazi yargısının yanı sıra, siyasal ve ideolojik bireysellelikle birleştirmek; sağlam temellere dayanan bireysel veya liberal bilimsel araştırma tekniklerine karşı çıkmak; bir sonrakinin burjuvazinin "liberal" veya 'bireyselci' ideolojisinin tezahürleriymiş gibi kınamak siyasal ve ideolojik açıdan olduğu kadar pedagojik olarak da çok tehlikeli bakış açılarıdır. Marksistler için bilginin iletilip özümsemesi ya da 'belirleyici bağlantı' oluşumunun keşfedilme tarzı değil, bilginin kendi kalitesidir.

Bugünün üniversite liberalizmi eğitim kurumunun iktidar teknokrasisinin amaçlarına (yani tekelsel burjuvazinin amaçlarına) tabi olmuş bir araca dönüştürülmesine karşı verilen mücadelede gerçek bir siyasal değerdir. Bu değeri göz ardı etmek tam anlamıyla siyasal bir hata yapmaktır. Eski kafalı ve liberal olan akademisyenlerin aralarını açmak ve üniversitenin liberal geleneklerini yok etmeye çalışmak da siyasal açıdan hata yapmak anlamına gelmektedir. Belli bir örnek ele alındığında ne olursa olsun burjuvazinin ideolojik bireyselleliğini bireysel araştırma için gerekli olandan dikkatlice ayırmaksızın 'bireyselleliği' kınamak

bilimsel ya da siyasal olduğu kadar her iki durumda da hatalıdır (ve özellikle bireysel çalışma kendi içinde de mantıklı bir gelişme kaydettiği ve ortak akıl çerçevesinde devam ettiği sürece vuku bulmaya devam eder). Var olan koşulların bilimsel aklı ve siyasal iş bölümü ile kendi koşullarını uygulama noktalarıyla üniversitedeki etkileri tüm siyasal ve sendikal çalışmalar için vazgeçilmez unsurlardır. Üniversite söz konusu olduğunda dikkat çeken nokta, sosyal iş bölümünün öğrenci ve öğrenci olamayan teorisyenlerin tam olarak aradıkları yerde değil, sınıfsal hâkimiyetin söz konusu olduğu yerde oyuna girmesidir.

Lakin entelektüel bir çalışmada üniversite bilgiyi öğrencilerine vermesi için görevlendirilir. Öğretmen atamalarının başöğretmenler tarafından kontrol edilmesi [prefets], milli eğitimde genel sekreterlik makamı için iş yaratılması, başkan yardımcılarının aday gösterilirken arkasında yatan siyasal manevralar, teknokratik ve demokrasi karşıtı bir çizgide eğitim ve öğretim için düzenleme yapmak yani sınıf hâkimiyetinin ciddiyetle alınan önlemlerinde sosyal işin genel etkileri kolayca görülebilir. Teorik karışıklıklara bağlı bazı yanlış iddialarla karşılaşılabilineceğinden öğretimde düzenleme yapılması hükümet projeleri arasında en tehlikeli olanlardır. Örneğin; prensip olarak en aydın teknokratlar bilim için zararlı ama teknokrasi için yararlı olan sınırlı sayıda öğrenci alımı ve uygun bir erken eğitim süreciyle birlikte öğrenci ücretlerine karşı düşmanca bir tavır içinde olmazlar. Her durumda, üniversite reformu için verilen mücadele tek başına bile öğrenci mücadelesinin ötesine geçtiği gibi, bu mücadelede tüm kurumlar teknik, öğretim ve araştırma kurumları olarak üç farklı seviyede düşünülür. Ayrıca direk bizimle bağlantılı olup tüm ulusu ilgilendiren işçi örgütleri, sendikalar ve özellikle de CGT ve Komünist Partisiyle de bağlantıları vardır. Verilen bu mücadele bütün imkânların üniversite ve halkın gücü ile birleşmesini gerektirmektedir. Buna karşılık sosyal iş bölümünün etkisi hükümetin siyasal ve idari tedbirleriyle baskın sınıfların öncelikli stratejik eylem planlarında, ideolojileri de öğrencilerin hocalarından aldıkları bilginin merkezinde görülürse sınıfsal yapının üniversiteye olan ilgisi bir kale gibi sağlam bir şekilde ayakta kalacaktır.

Burjuvazinin öğrenciler üzerinde kısa vadede olmasa bile en azından orta vadede yaşanabilecek en derin etkisi verilen bilginin doğasında vardır. Üniversitede öğretilen bilgiler en derin sınıfsal bölünme olan teknik ve sosyal iş bölümleri arasında kalıcı bir ayırım çizgisi çeker.

Bilgi tam anlamıyla gerçek bilimi yayar mı? Eğer öyleyse, gerçek bilimin yayılımı teknik zorunluluğa karşılık gelmekte ve sonrasında şekli itibariyle nispeten ‘eski’ olup yeniden biçimlendirilmeye ihtiyaç duysa bile pedagojik işlevi esasen sağlıklıdır. Bazı derslerde olduğu gibi bilgi ideolojiyi yayar mı? Eğer öyleyse ve öğretim tarzları çok ‘modern’ olsa bile, eğitim bir ideolojinin ve dolayısıyla bir sınıf politikasının hizmetinde olur. Öğretilen bilgi doğası gereği şüpheli midir? Öğretilen ‘bilimler’ hala belirsiz, sorunlu, kesin bir statüsü olmayan, ideoloji ve bilim arasında tereddüt eden ve genellikle de ideolojiyle uygulanan tekniklerle aynı seviyede midir? O zaman, modern olup olmadığına bakılmaksızın, bir kısmı teknik diğer kısmı hem siyasal hem de ideolojik olan modası geçmiş yarım bir bilginin iki farklı kullanımıyla pedagojik işlevin kendisi belirsiz bir hal alır. Tüm öğrenciler edebi disiplinleri, edebi tarihi, felsefeyi, genel şekliyle hukuku ve hatta bazen de estetiğin, etiğin, yargının veya siyasal ideolojinin de içinde yer aldığı tarih ile çağdaş pozitivist teknokratik ideolojiye zemin oluşturan ‘insani bilimleri’ tanıyacaklardır. Doğa bilimlerinde bile öğretmenler, öğrenciler ve araştırmacılar konuların pedagojik sunumunda tartışılmadan doğa bilimlerine büyük oranda yerleşmiş pozitivist ideolojinin etkilerini tanıyabileceklerdir. Eğer pratik uygulama da dâhil olmak üzere doğa biliminin öğretilme biçimleri öğrencileri pasifize etmekten başka bir şeye yaramıyorsa o zaman öğrenciler haklı bir konuma geçerler. Bu tür bir sapmanın dibe vurmuş nedeni olan anormal pedagojik yöntemler kadar olmasa da öğrenciler pasifize olmaya karşı çıkmaktadırlar. Bilimsel gerçekleri bir şeymiş gibi yaşayan bir bilim, ölü bir bedeni birçok parçaya bölüp öğrencilere yutturmaya çalışan bir pozitivist ideoloji olurdu. Eğer bu “şeyler” öğrenci ve öğretmenlerin boğazlarına takıldığında hepsi yine haklı konumda olurlardı. Bilimin bu (pozitivist) şeyleşme sebebinin kınanmadığı, (tıp ve eczacılık dâhil) doğa bilimlerinde ve sıklıkla sanatta egemen olan pozitivistliğe karşı gerçek bir pedagojik reform yapılmadığı sürece (örneğin; her bilimin epistemolojisinde, bilim felsefesinde ve bilimin kendisinde olduğu gibi sanatın da her alanında) ve de yeni bir konuya dair anlayışın kendisine uygun olan pedagojik bir şekle ihtiyaç duyduğunda asıl yapılması gereken şey yapılmadan bırakılmış olur.³

³ Herhangi bir yanlış anlaşılmadan kaçınmak için, öğretmenle öğrenci arasındaki faaliyetin ortaya çıkardığı bir sorunda önemli olan şeyin (az veya çok pedagojik metotların geçerli olduğu) öğretim şeklini yine (az veya çok ideolojik ya da az veya çok bilimsel olan bilgi gibi) öğretim içeriğinden ayırmak ve bu ayrımı yaptıktan sonra hangisinin birincil hangisinin ikincil bir konumda olduğunu ve devamında hangisinin üst hangisinin de ast olduğunu belirtmek gerekir. Üst olan (bilgi) yani içerik iken ast olan ise şeklidir. Şunu da söylemek gerekir ki; bu sonuç öğretim biçimlerinin dönüşümünü ihmal etmemiz gerektiği anlamına gelmez! Ancak bunu kendi gerçekliği içerisinde ele almalı yani en sonunda hem baskın olan hem de öğretilen bilginin bir işlevi olarak değerlendirmeliyiz.

Araştırmacıların, öğretmenlerin ve öğrencilerin zihinleri üzerindeki sınıf hâkimiyetinin tehlikeli olduğu bir numaralı stratejik konu aslında sınıfsal ayrımın bilim ve ideoloji olarak ikiye böldüğü öğretilen bilginin kendi doğasıdır.

2. PEDAGOJİK İŞLEV

Bu bilgi, üniversitenin dayandığı pedagojik işlevi (amacı) doğrudan sorguladığından bir sonraki gelenin tarafsız bir analizinin yapılması gerekmektedir.

Nesnel olarak pedagojik işlev, belli bir bilginin eksik olduğu konulara aktarılmasına yarar. Bu nedenle pedagojik durum, var olan bir bilgi ile bilgi eksikliğinin arasındaki eşitsizliğin mutlak durumuna dayanır. Toplumun pedagojik kurumları aracılığıyla, asimile etmeye karar verdiği bilginin iletildiği kişiler bilgisizliğin tarafını ya da tercih edilirse (olmayan bilgininde belirli bir bilgi olması itibarıyla) yetersiz olan bayağı bilginin tarafını temsil ederler. Topluma karşı sahip oldukları bilgiyi bilmeyenlere iletmekle sorumlu olanlar, bilginin tarafını veya eşit olmayan üstün bilgiye sahip olanları temsil ederler. Bilinen öğrenci – öğretmen veya öğretim üyesi – öğrenci ilişkisi bu temel pedagojik ilişkinin teknik bir ifadesidir. Genel bir kural olarak toplum ileri yaşa gelmiş mezun öğrencilere öğretmen olma görevi verirken (yetişkin eğitimi ve yeniden eğitim kursları) gibi bazı durumlarda öğretmenler öğrencilerinden daha genç olabilirler. Örneğin; (1917’den sonra Sovyetler Birliği’nde, 1949’dan sonra Çin’de ve bugüne gelindiğinde Küba ve Cezayir’deki kitlesel okur – yazar seferberliğinin yaşandığı) büyük siyasal ve sosyal dönüşüm dönemlerinde veya (yine Sovyetler Birliği döneminde mezun olan Khrushchev’in selamladığı Rabotfak gibi) doğrudan halkın arasından çıkan siyasal liderlere temel eğitim vermek sık rastlanan bir durumdur. Bu durum, en azından ilkel olmayan toplumlarda, öğrenci – öğretmen ilişkisi aradaki yaş farkına göre değil, bilmek veya bilgi ve bu bilginin bilinmemesi arasındaki temel pedagojik ilişkiye dayanır. “Sorbonne öğrencilerindir” sloganı bu ilişki çerçevesinde incelenmelidir. Lakin bu slogan Sorbonne Üniversitesi’nin polisler ait olmadığı anlamına geliyorsa bu doğru bir yaklaşımdır. Buna karşılık, Sorbonne Üniversitesi sadece öğrencilere ait değil, aynı zamanda öğretmenlerle birlikte pedagojik ilişkinin devam etmesini sağlayan kurumun kendi bünyesindeki ‘teknik’ işlerden sorumlu olan yöneticilere de aittir. Bunun unutulmaması için polislerin Sorbonne Üniversitesi’ne girmelerine izin veren bir hükümete yönelik bir slogan da pedagojik olarak yanlıştır ve siyasal olarak çoğu öğretmenin siyasal görüşünü de aşığılamak anlamına gelir.

Kuşkusuz geri kalmış kurumlarla olan mücadelede yaş veya kuşak farkını belirtmekte hatalı olabilir. Pedagojik değerlerini otomatik olarak belirleyen insanların veya kurumların yaşlarından ziyade öğretirken üslendikleri roller önemlidir. Sistematik olarak eskinin karşısında ve yeninin yanında olanlar devletin “yenilikçi” tuzaklarına karşı dikkatli olmalıdırlar. Teknokrasi akıllı ve yenilikçi insanlarla dolup taşmaktadır. Bir insan hiçbir zaman nesnel olarak ilerici olan ve bilimsel bir temele oturan yenilikçi bir iddiayı hayalî siyasal tehlikelere yol açabilecek yeniliklerin cazibesıyla karıştırmamalıdır.

Öğretmenlerle öğrenciler arasındaki bilginin orantısız olduğunu farz eden hiçbir pedagojik yaklaşım öğretmenlerle öğrencilerin arasındaki eşitlik temeline oturtulamaz. Öğrencilerin üniversiteye gidebilecek kadar yaşlı oldukları varsayılarak bir fakülte veya okulun danışma ve yönetim kurullarında temsil edilebilmesi meşru bir iddiadır ancak öğrenciler bu tarz pedagojik kurumlarda kendi temsilcilerinin öğretmenleri temsil edenlerle eşit karar verme yetkisine sahip olduklarını talep etmekte yanılmaktadırlar. Sebep olarak bu talep pedagojik işlevin kendi gerçekliğine uymamaktadır. Eğitim dışındaki öğrenci faaliyetlerinin yönetimdeki eşit veya çoğunluk temsili, pedagojik gerçeklik dışında sosyal ve siyasal bir gerçeklikle örtüşen geçerli bir taleptir. Öğrencilerin (kesinlikle pedagojik olmayan) danışma ve idari kurumlardaki konum ve itibarlarına uygun temsil edilme talepleri de haklı görülebilir. Buna karşılık, (eşit bir temsiliyet) talebini objektif olarak (faaliyetlerin uyumunu) haklı gösterdiği bir sektörden haklı olmadığı bir sektöre (ders programlarının ve uygun pedagojik kurumların uyumunu) aktarmak yanlıştır.

Genellikle öğrenciler yüksek öğrenimde bile bir bilgi ile bu bilginin bilinmemesi arasında bir eşitsizliğin olduğunu varsayan öğretmenleriyle iş ilişkilerini öğretmenlerle öğrenciler arasında gerçek bir bilgi eşitliği varmış gibi kurmak istediklerinde kendilerini bir karışıklığın içine sokma riski taşırlar. Bilimsel araştırmaların cazibesi bu hatayı arttırmaya neden olur. Bilimsel araştırma pratiğinde var olan ortak çalışma biçimleri, değişim ve iş birliğini verimli hale getiren araştırmalar arasında bilgi eşitsizliğinin olduğunu farz eder ancak araştırma sadece bilgi eşitsizliğini değil, aynı zamanda sahte olanın yerine gerçek araştırma yapmak için vazgeçilmez olan bilgi eşitliğinin olduğunu da farz eder. Öğrenciler hem doğa hem de beşerî bilimlerde sıkça görülen kısmi araştırmaların teknik boyutunu araştırmadıkları ve gerçek araştırmacıların ziyade başkalarının bu araştırmaları körü körüne yaptıkları sürece gerçek bir araştırma yapmak için öğrencilerin uzun bir eğitim sürecine ikna olmaları gerekmektedir. Aslında bu tarz bir araştırma yapmaya

çalışanlar, araştırma alanına hâkim olan pozitivist ideolojinin kurbanı olan yarım araştırmacılarıdır. Her halükârda hali hazırda var olan bir bilginin araştırılmasında sadece kişisel veya toplu olarak yeniden keşfedilmesine ihtiyaç duyulmamalıdır. Aksi takdirde bilimsel araştırmalar için bibliyografik çalışmalar yapmamız gerekirdi.

Amacı mevcut bilgiyi özümsemek olan toplu çalışmanın mantıklı bir yönü ve anlamı olabilir. Gösterilen bu toplu çabanın yönetsel olarak öğrencilere daha fazla zaman kazandırırken daha az çaba harcamalarını sağlayan bir yönü ve anlamı da vardır. Lakin karanlıkta araştırma yapıp var olan bilginin özümsemesini hızlandırmak isteyen ama aynı zamanda iyi bir ‘katılımcı’ niyetle dolu herhangi bir yöntem teknik olarak yeterli değildir. Kararlı bir toplu çalışma sürecinde asistan ve öğrenciler tam olarak edinmeleri gereken bilgiye sahip olan ve bu bilgiyi iletmek için bilimsel tekniğe de hâkim olan öğretmenler tarafından yönlendiriliyorsa bu tekniğin bir amacı ve anlamı vardır. Bu bilimsel tekniğe de ‘pedagoji’ denir. ‘Otantik’ kabul edilen gruplardan (eski ‘tarz’ ve ‘yarı pasif’ olarak kabul edilen) öğretmenlerin liderliğinde ‘klasik’ çalışma grupları arasında ayırım yapan ve çok ‘yönlü’ yapılara güvenmeyen eğitim ideolojisi muhteşemdir. ‘Demokratik’ (yani bir öğretmeni yardıma çağırma konusunda isteksiz) oldukları için sadece araştırmanın değil, aynı zamanda (bilgiye sahip olanların onu edinme görevini üstlenen öğrencilere yardımcı olacağı farz edilen) temel pedagojik çalışmanın gerçekliğine dair bir anlayışa da dayandırılır. Bu tür anarşik ve demokratik bir anlayış öğrencileri sadece hayal kırıklığına uğratabilir. Zamanı boşa harcayarak belirsiz yöntemlerle sırf rasyonel olduğu için son derece doğru bir yolun uzandığı bilgiyi yeniden keşfetmek muhtemelen saçma olacaktır. Bu şekilde ilerleyebilecek olan öğrenciler aslında arzu ettikleri şekilde bir araştırmacı olmak için ihtiyaç duydukları eğitimi alabilecekleri anı da ertelemiş olacaklardır.

Bunun yanı sıra, kendi pedagojik faaliyetlerinde haksız yere şüpheli bir şekilde muamele gören ve bilgisinin gereksiz (yetersiz) olduğu düşünülen profesörlerin öğrencilere karşı iyi niyetlerinin suiistimal edilme tehlikesi de vardır. Hatta onları siyasi olarak müttefik ve dostlarına bile, öğrencilerin savunduğu siyasi veya sendikal mücadelenin düşmanlarına dönüştürme noktasında yabancılaştırılabilirler. Bilimsel eğitimlerini geciktirerek, kendilerini ‘demokratik’ bilgi yansımasıyla ve ‘katılımcı’ yöntemlerle tatmin eden öğrenciler bilimsel öğrenme silahına sahip olmadıkları bir durumda uzun bir süre yarım bilgiyle buldukları yerde takılıp kalacaklardır. Gerici burjuva ya da ‘teknokrat’ bir hükümetin her konuda yarım bilgiyi tercih etmesi ve buna karşılık devrimci olan temel sebebin her zaman bilgiyle yani bilimle ayrılmaz bir şekilde bağının olması tesadüf değildir.

Aydınları zayıf bir bilimsel bilgiyle idare etmek, güçlü bilgiyle idare etmekten daha kolay olduğu gibi belli insanlar ne söyleser söylesinler onlara hatırı sayılır bir beceriyle uygulanmakta olan politikayı kabul ettirmek çok daha kolaydır. Devletin en çok korktuğu şey ise kendisine lazım olan kadroları ve öğretmenleri için yine de yetiştirmek zorunda olduğu aydınların bilimsel ve eleştirel eğitimleridir.

KAYNAKÇA

Althusser, L. (2008). İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları (çev. Alp Tümertekin), İthaki Yayınları, İstanbul.

Althusser, L. (2005). Yeniden Üretim Üzerine (çev. Ali Işık Ergüden), İthaki Yayınları, İstanbul.

Althusser, L. (2009). Kriz Yazıları Althusser’den Sonra Louis Althusser (çev. Alp Tümertekin), İthaki Yayınları, İstanbul.